

Sygn. akt III AUa 822/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2013 r. w Szczecinie

sprawy K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 sierpnia 2012 r. sygn. akt VI U 128/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 822/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 listopada 2011 r. organ rentowy przeliczył podstawę wymiaru emerytury na podstawie przepisu art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyjmując zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu 20 lat poprzedzających rok złożenia wniosku o rentę, tj. od 1 stycznia 1962 r. do 31 grudnia 1971 r. Wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia był wyższy od poprzednio ustalonego i wyniósł 86,64 %. Z kolei do ustalenia socjalnej części świadczenia przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu 1 maja 2001 r., tj. w dniu nabycia prawa do emerytury (1540,20 zł). Wyrównanie za okres 3 lat poprzedzających datę wniosku wyniosło 1540,80 zł.

Decyzją z dnia 10 listopada 2011 r., przyjmując do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia z 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1962 r. do 31 grudnia 1971 r. jako wariant najkorzystniejszy, organ rentowy uwzględnił w podstawie wymiaru świadczenia kwotę minimalnego wynagrodzenia za okresy, które nie

zostały udokumentowane faktyczną wysokością wynagrodzenia. Wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 86,64 %. Do obliczenia części socjalnej świadczenia (24 % kwoty bazowej) przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu 1 maja 2001 r., tj. w dniu nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury, w wysokości 1540,20 zł. Wyrównanie od daty wejścia w życie ustawy zmieniającej z dnia 4 września 2008 r., nakazującej przyjmować przy obliczaniu wpwe minimalne wynagrodzenia w sytuacji braku danych co do wysokości faktycznie pobieranego świadczenia, tj. za okres od 1 stycznia 2009 r. do dnia 30 listopada 2011 r. zostało K. K. wypłacone.

W odwołaniu od powyższych decyzji ubezpieczona wskazała, że organ rentowy niewłaściwie przeliczył jej emeryturę w oparciu o art. 111 ustawy emerytalnej, podczas gdy należało jedynie naprawić błąd popełniony przez ZUS w G., a polegający na przyjęciu przez ten organ przy wyliczaniu wpwe niewłaściwej wysokości zarobków ubezpieczonej za rok 1975. Nadto zarzuciła, że od początku organ rentowy przyjmuje błędną kwotę bazową przy obliczaniu części socjalnej świadczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania.

Z ustaleń podjętych przez Sąd I instancji wynika, że decyzją z dnia 2 sierpnia 1976 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G. przyznał K. K. rentę inwalidzką III grupy od dnia 10 lipca 1976 r. W uzasadnieniu wskazano, iż podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi kwota 2.896,66 zł. Kolejnymi decyzjami do 2003 r. organ rentowy dokonywał waloryzacji i przeliczenia renty. W dniu 16 marca 2001 r. K. K. złożyła w organie rentowym wnioski o emeryturę. Decyzją z dnia 12 kwietnia 2001 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 marca 2001 r. i jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia. Organ rentowy wskazał, że w związku z tym nadal będzie wypłacana renta jako świadczenie korzystniejsze. Do ustalenia wysokości renty przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 74,05 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie (...) 74,05% przez 666,96 zł (kwota bazowa) wyniosła 493,88 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wyniosła od 1 czerwca 1999 r. 796,56 zł, a od 1 czerwca 2000 r. - 830,81 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 16 lat 6 miesięcy okresów składkowych, tj. 198 miesięcy i 3 lata 9 miesięcy okresów nieskładkowych, tj. 45 miesięcy. Wysokość emerytury obliczonej od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31 sierpnia 1996 r. wyniosła 279 zł, a po waloryzacji od dnia 1 września 1996 r. do dnia 1 czerwca 2000 r. wyniosła w dniu 1 marca 2001 r. 469,35 zł. Jednocześnie organ rentowy podwyższył wysokość świadczenia do kwoty najniższej emerytury - 470,51 zł od 1 marca 2001 r. Zaliczka na podatek dochodowy została określona w kwocie 48,36 zł od dnia 1 maja 2001 r. Łączna wysokość świadczenia do wypłaty po potrąceniu zaliczki na podatek wyniosła 422,15 zł. Organ rentowy uznał za udowodnione łącznie 20 lat 3 miesiące okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 16 lat 6 miesięcy okresów składkowych, 3 lata 9 miesięcy okresów nieskładkowych. 1/3 okresów składkowych wyniosła 5 lat 5 miesięcy i 5 dni. Organ rentowy zaliczył do stażu ubezpieczonej okresy składkowe: od dnia 11 lipca 1960 r. do dnia 11 lutego 1962 r., od dnia 15 lutego 1962 r. do dnia 30 września 1967 r., od dnia 10 października 1967 r. do dnia 17 lipca 1968 r., od dnia 1 sierpnia 1968 r. do dnia 9 lipca 1976 r., od dnia 20 lutego 1984 r. do dnia 31 maja 1984 r., od dnia 16 stycznia 1985 r. do dnia 31 marca 1985 r., od dnia 1 września 1985 r. do dnia 30 września 1985 r. oraz okres nieskładkowy od dnia 1 października 1991 r. do dnia 30 czerwca 1996 r. Decyzją z dnia 4 marca 2003 r. organ rentowy dokonał waloryzacji renty i ustalił jej wysokość od dnia 1 marca 2003 r. na kwotę 583,77 zł (562,94 zł kwota renty na dzień 28.02.2003 r. x 103,7% wskaźnik waloryzacji). Składka na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 1,46 zł, zaliczka na podatek dochodowy wyniosła 66,84 zł. Łączna kwota do wypłaty po potrąceniach wyniosła 515,47 zł. Pismem z dnia 18 lipca 2003 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego o wyjaśnienie czy możliwe jest przeliczenie należnego jej świadczenia z uwzględnieniem kwoty bazowej z 2001 r. oraz uwzględnienie zarobków przedłożonych do wniosku rentowego. Decyzją o przyznaniu emerytury z dnia 27 listopada 2003 r., organ rentowy przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 października 2002 r., tj. od daty określonej w uchwale Sądu Najwyższego, uwzględniając obowiązującą w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę kwotę bazową w części dotyczącej składnika socjalnego (24% kwoty bazowej); w pozostałej części uwzględnił podstawę wymiaru renty po waloryzacji. Na poczet należnej ubezpieczonej emerytury od dnia 1 października 2002 r. do dnia 30 listopada 2003 r. w wysokości 9248,61 zł ZUS zaliczył kwotę 8068,63 zł z tytułu

wypłaconej renty. Organ rentowy wskazał, że wyrównanie od 1 października 2002 r. do 30 listopada 2003 r. w kwocie 1177,03 zł przekaże na rachunek ubezpieczonej wraz ze świadczeniem za grudzień w kwocie 667,47 zł po potrąceniu zaliczki na podatek w kwocie 307,11 zł (w łącznej kwocie 1537,39 zł). Organ rentowy wskazał, że do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 74,05%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie (...) 74,05% przez 666,96 zł (kwota bazowa) wyniosła po waloryzacji 830,81 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wyniosła od 1 czerwca 2002 r. 941 zł, a od 1 marca 2003 r. - 975,82 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 16 lat 6 miesięcy okresów składkowych, tj. 198 miesięcy i 3 lata 9 miesięcy okresów nieskładkowych, tj. 45 miesięcy. Wysokość obliczonej emerytury wyniosła 645,27 zł. ZUS przy ustalaniu wysokości świadczenia do obliczenia jego składnika przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe uwzględnił podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej waloryzację do 1 października 2002 r. Z kolei do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej przyjął kwotę bazową obowiązującą w dniu 1 października 2002 r., tj. w dniu nabycia prawa do emerytury w kwocie 1540,20 zł, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 29.10.2002 r. (III UZP 7/02). Organ rentowy wskazał, że emerytura podlega waloryzacji od 1 marca 2003 r. i wynosi 669,14 zł. Jednocześnie zaznaczył, że świadczenie zmniejsza się o kwotę 1,67 zł - składka na ubezpieczenie zdrowotne i o kwotę 82,96 zł zaliczka na podatek dochodowy. Łączna wysokość świadczenia do wypłaty po potrąceniach wyniosła 584,51 zł. Ubezpieczona zaskarżyła powyższą decyzję zarzucając, że zawiera ona 5 błędów rachunkowych. Ustanowiony pełnomocnik sprecyzował pismem z dnia 10 stycznia 2005 r. żądanie ubezpieczonej, wnosząc o zmianę decyzji z dnia 27 listopada 2003 r. i przyznanie świadczenia emerytalnego obliczonego przy zastosowaniu prawidłowej kwoty bazowej w wysokości 2133,21 zł oraz o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi decyzjami z dnia 2 sierpnia 1976 r., z dnia 26 października 1992 r., z dnia 12 sierpnia 1994 r., z dnia 20 września 1999 r., z dnia 12 kwietnia 2001 r. Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2005 r. (sygn. akt VII U 786/04) Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie (pkt I) oraz odrzucił wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi decyzjami z dnia 2 sierpnia 1976 r., z dnia 26 października 1992 r., z dnia 12 sierpnia 1994 r., z dnia 20 września 1999 r., z dnia 12 kwietnia 2001 r. (pkt II). Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie o sygn. akt III AUa 973/05, po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2005 r. apelacji ubezpieczonej uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I oraz poprzedzając go decyzję (...) Oddział w S. z dnia 27 listopada 2003 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu (pkt I wyroku) oraz uchylił zaskarżony wyrok w punkcie II i wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi decyzjami z dnia 2 sierpnia 1976 r., z dnia 26 października 1992 r., z dnia 12 sierpnia 1994 r., z dnia 20 września 1999 r., z dnia 12 kwietnia 2001 r. przekazał do rozpoznania organowi rentowemu (pkt II wyroku). Sąd Apelacyjny wskazał, że podstawą prawną wznowienia postępowania są przepisy ustawy emerytalnej, które regulują odrębny w stosunku do k.p.c. tryb postępowania w sprawach emerytalno-rentowych, który korzysta z pierwszeństwa, zatem wniosek ubezpieczonej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi decyzjami powinien zostać rozpoznany przez organ rentowy jako rzeczowo właściwy. Sąd Apelacyjny wskazał również, że w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy nie odniósł się do podniesionego przez ubezpieczoną zarzutu wadliwego w jej ocenie określenia okresów nieskładkowych. Jednocześnie Sąd Odwoławczy podkreślił, że organ rentowy prawidłowo za podstawę wyliczenia części socjalnej emerytury przyjął 24% kwoty 1540,20 zł, gdyż składnik emerytury wynoszący 24% kwoty bazowej oblicza się na podstawie kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku o emeryturę, a ten ubezpieczona złożyła w dniu 16 marca 2001 r. Zastrzeżenia Sądu Apelacyjnego względem zaskarżonej decyzji dotyczyły sposobu określenia terminu od którego zmiana wysokości świadczenia powinna nastąpić. Organ rentowy wskazał bowiem, że zmiana nastąpić ma od daty określonej w przepisach uchwały Sądu Najwyższego, tymczasem uchwała Sądu Najwyższego jako zapadła w odrębnej sprawie nie może stanowić źródła prawa w Polsce. Decyzją z dnia 9 września 2008 r. ZUS dokonał przeliczenia emerytury wnioskodawczyni uwzględniając przy wyliczaniu podstawy wymiaru świadczenia okres studiów (...). Wyrokiem z dnia 26 marca 2010 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, rozpoznając odwołania ubezpieczonej od decyzji ZUS z dnia 6 marca 2006 r., 8 marca 2006 r., 14 marca 2006 r., 22 maja 2006 r., 15 marca 2007 r., 27 listopada 2007 r., 15 marca 2008 r., 9 września 2008 r., 15 marca 2009 r., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 22 maja 2006 r., w ten sposób, że wznowił postępowanie zakończone wydaniem decyzji z dnia 12 kwietnia 2001 r. i zmienił tę ostatnią decyzję, a nadto decyzję z dnia 6 marca 2006 r., przyznając ubezpieczonej prawo do emerytury obliczonej z uwzględnieniem 60 miesięcy okresów nieskładkowych (pkt I). W punkcie II sentencji wyroku Sąd zmienił zaskarżone decyzje z dnia 8 marca 2006 r. oraz z dnia 9 września 2008 r., w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej za okres od 1

kwietnia 2001 r. do 31 sierpnia 2005 r. prawo do wyrównania wysokości emerytury w związku z błędnym ustaleniem przez organ rentowy ilości okresów nieskładkowych w wysokości 45 miesięcy zamiast prawidłowej ilości 60 miesięcy. W kolejnych punktach orzeczenia Sąd przekazał organowi rentowemu wniosek ubezpieczonej o zapłatę odsetek za zwłokę, oddalił odwołania w pozostałym zakresie oraz przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi ubezpieczonej z urzędu (pkt III-V).

Odnosząc te ustalenia do treści art. 111 w związku z art. 15 oraz art. 114 i art. 53 ust. 1 oraz art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Okręgowy zważył, że odwołania od decyzji z dnia 8 i 10 listopada 2011 r. nie zasługują na uwzględnienie. Kwestia sposobu obliczenia należnej ubezpieczonej emerytury była już wielokrotnie przedmiotem odwołań ubezpieczonej od kolejnych decyzji ZUS, a prawidłowość wyliczenia podstawy wymiaru tego świadczenia w aspekcie zarobków K. K. z poszczególnych lat (w tym z 1975 r.) była już badana przez Sąd. Ubezpieczona nie zaferowała jakiegokolwiek materiału dowodowego, z którego miałyby wynikać, że organ rentowy winien w zaskarżonych obecnie decyzjach przyjąć inną niż dotychczas wysokość zarobków ubezpieczonej ze spornego okresu. Także zarzuty ubezpieczonej odnośnie przyjętej przez organ rentowy kwoty bazowej w części socjalnej świadczenia były już wielokrotnie analizowane przez ZUS i przez Sąd rozpoznający kolejne odwołania od decyzji ZUS. Sąd I instancji akcentował, że K. K. była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy (inwalidzkiej) od 10 lipca 1976 r. Podstawę ustalenia wysokości świadczenia stanowiło wynagrodzenie będące podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 12 miesięcy kalendarzowych (1 stycznia 1975 r. - 31 grudnia 1975 r.). W dniu 16 marca 2001 r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę z przyjęciem za podstawę jej wymiaru podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 12 kwietnia 2001 r. przyjął do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury kwotę bazową 666,96 zł, obowiązującą 31 sierpnia 1996 r. Tą też kwotę przyjął do wyliczenia części socjalnej emerytury. Nadto dokonał waloryzacji kwoty bazowej i wskazał, że podstawa wymiaru po waloryzacji wynosiła od dnia 1 czerwca 1999 r. 796,50 zł, a od 1 czerwca 2000 r. - 830,81 zł. Wnioskiem zgłoszonym 18 lipca 2003 r. ubezpieczona domagała się ponownego przeliczenia emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej obowiązującej w dniu złożenia wniosku o to świadczenie. Decyzją z dnia 27 listopada 2003 r. organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury z uwzględnieniem dla obliczenia 24% części socjalnej kwoty bazowej w wysokości 1540,20 zł. Powyższa decyzja została uchylona przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 20 grudnia 2005 r. i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, który na mocy decyzji z dnia 6 marca 2006 r., a następnie na mocy decyzji z dnia 8 marca 2006 r. dokonał przeliczenia emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej w wysokości 1540,20 zł dla obliczenia 24% składnika socjalnego oraz kwoty bazowej w wysokości 666,96 zł dla obliczenia części składkowej i nieskładkowej emerytury. Jednocześnie ZUS wskazał, że podstawa wymiaru po waloryzacji 1 maja 2001 r. i wynosi 830,81 zł, a od dnia 1 marca 2006 r. 1054,97 zł.

Sąd Okręgowy akcentował, że ubezpieczona wniosek o emeryturę złożyła w dniu 16 marca 2001 r., zatem słusznie organ rentowy za podstawę wyliczenia części socjalnej przyjął 24% kwoty 1540,20 zł tj. kwoty bazowej ogłoszonej Komunikatem Prezesa GUS z dnia 11 maja 2000 r. (M.P. Nr 14, poz. 313). Również przyjęta przy ustalaniu przez organ rentowy prawa do należnej ubezpieczonej od dnia 1 marca 2001 r. emerytury kwota bazowa w wysokości 666,96 zł, służąca do obliczenia składników emerytury przysługujących za okresy składkowe i nieskładkowe, została przez organ rentowy przyjęta w prawidłowej wysokości, gdyż taka kwota bazowa była podstawą obliczenia ostatniej wysokości renty przysługującej ubezpieczonej, ponieważ ostatnie obliczenie wysokości renty nastąpiło w czasie ostatniej waloryzacji (decyzja o przeliczeniu renty z dnia 19.04.2001 r.). Takie same, prawidłowe kwoty bazowe przyjął organ rentowy w zaskarżonych obecnie decyzjach ZUS, zasadnie wypłacając ubezpieczonej wyrównanie za okres 3 lat wstecz od dnia złożenia wniosku przez ubezpieczoną (we wrześniu 2011 r.), tj. za okres od 1 września 2008 r. do 30 listopada 2011 r.

Dalej Sąd Okręgowy zważył, że ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. w art. 1 dodała do ustawy o emeryturach i rentach z FUS ust. 2 a i 2b, w myśl których, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników. Art. 2 ustawy stanowi natomiast, że na wniosek osoby,

której do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego z uwzględnieniem okresu pozostawania w stosunku pracy, za który nie można ustalić podstawy wymiaru składek, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w art. 15 ust. 2a i 2b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Słusznie więc ZUS wypłacił ubezpieczonej wyrównanie za okres od dnia wejścia w życie przepisów, tj. za okres od dnia 1 stycznia 2009 r.

Apelację od powyższego wyroku złożyła ubezpieczona. Podniosła, że wbrew ustaleniu Sądu Okręgowego nie złożyła wniosku o przeliczenie jej emerytury, bowiem pismo z dnia 21 września 2011 r. zatytułowane jest jako „oświadczenie”. W uzupełnieniu apelacji podała, że w kwestionowanych decyzjach organ rentowy powinien przyjąć inną niż dotychczasowa wysokość zarobków ze spornego okresu, odwołując się do treści uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 grudnia 2005 r. (III AUa 973/05). Zdaniem apelującej wadliwość zaskarżonych decyzji z listopada 2011 r. jest konsekwencją nieprawidłowości decyzji z dnia 27 listopada 2003 r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonej okazała się bezzasadna albowiem nie sposób podzielić poglądu, że Sąd Okręgowy orzekając w sprawie naruszył przepisy prawa procesowego, a i brak było podstaw do stwierdzenia obrazy prawa materialnego. Środek zaskarżenia sprowadza się praktycznie do samej polemiki ze stanowiskiem zajęтым przez Sąd I instancji, nie wskazuje natomiast na nowe okoliczności, czy też argumenty. Sąd Apelacyjny w całym zakresie popiera ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, jak również potwierdza zasadność wniosków prawnych, nie widząc jednocześnie konieczności ich powielania w całości.

Na wstępie wskazać należy, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego zakres rozpoznania sądu wyznacza treść zaskarżonej decyzji. Sąd I instancji kontroluje bowiem jej zgodność z prawem, a sąd drugiej instancji – prawidłowość rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji w odniesieniu do stanu rzeczy (faktycznego i prawnego) istniejącego w chwili wydania przez organ rentowy decyzji. O zasadności rozstrzygnięcia organu decydują zatem okoliczności istniejące w chwili wydania decyzji, natomiast postępowanie sądowe ma charakter odwoławczy, sprawdzający i weryfikujący. Sąd nie ma zatem uprawnienia weryfikacji legalności innych niż objęte odwołaniem rozstrzygnięć organu rentowego (decyzji).

Istotne jest zatem, że niniejsza sprawa została zainicjowana odwołaniami K. K. od dwóch decyzji organu rentowego. Pierwsza z dnia 8 listopada 2011 r. wydana została na wniosek ubezpieczonej, natomiast kolejna z dnia 10 listopada 2011 r. stanowiła konsekwencję poprzedniej. Przedmiotem obu spornych decyzji było przeliczenie wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonej. Decyzją z dnia 8 listopada 2011 r. organ rentowy przeliczył podstawę wymiaru emerytury na podstawie przepisu art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do przeliczenia świadczenia organ rentowy przyjął zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu 20 lat poprzedzających rok złożenia wniosku o rentę tj. od 1 stycznia 1962 r. do 31 grudnia 1971 r. Wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia był wyższy od poprzednio ustalonego i wyniósł 86,64 %. Z kolei do ustalenia socjalnej części świadczenia przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dniu 1 maja 2001 r., tj. w dniu nabycia prawa do emerytury (1540,20 zł). Natomiast decyzją z dnia 10 listopada 2011 r., przyjmując do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia z 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1962 r. do 31 grudnia 1971 r. jako wariant najkorzystniejszy, organ rentowy uwzględnił w podstawie wymiaru świadczenia kwotę minimalnego wynagrodzenia za okresy, które nie zostały udokumentowane faktyczną wysokością wynagrodzenia.

W sprawie pozostawało poza sporem, że ubezpieczona od 10 lipca 1976 r. miała przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wówczas podstawę wymiaru świadczenia stanowiło wynagrodzenie będące podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 12 miesięcy kalendarzowych. Jak wynika z akt sprawy w dniu 16 marca 2001 r. K. K. wniosła o prawo do emerytury z przyjęciem za podstawę wymiaru jej świadczenia podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 12 kwietnia 2001 r. organ rentowy obliczył wysokość świadczenia, na

którą składała się kwota bazowa, obowiązująca 31 sierpnia 1996 r. (666,96 zł) i tą też kwotę przyjął do obliczenia części socjalnej emerytury oraz dokonał waloryzacji kwoty bazowej. Ubezpieczona w dniu 18 lipca 2003 r. złożyła wniosek o przeliczenie wysokości jej świadczenia, w załatwieniu którego ostatecznie (po wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2005 r.) organ rentowy decyzją z dnia 6 marca 2006 r., a następnie z dnia 8 marca 2006 r. dokonał przeliczenia emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej w wysokości 666,96 zł dla obliczenia części składkowej i nieskładkowej oraz kwoty bazowej 1540,20 dla obliczenia 24 % składnika socjalnego i dokonał stosownej waloryzacji.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że wyliczenia wysokości świadczenia ubezpieczonej objęte zaskarżonymi decyzjami nie zawierają błędów rachunkowych oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami. W szczególności organ rentowy właściwie przyjął dla obliczenia składników emerytury za okresy składkowe i nieskładkowe kwotę bazową w wysokości 666,96 zł, gdyż taka kwota była podstawą obliczenia ostatniej wysokości renty przysługującej ubezpieczonej. Prawdłowo też za podstawę wyliczenia części socjalnej emerytury organ przyjął 24 % kwoty 1540,20 zł, to jest w wysokości obowiązującej w dacie złożenia przez ubezpieczoną wniosku o emeryturę w dniu 16 marca 2001 r.

W obecnym stanie prawnym – w myśl art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – (Dz. U. Nr 162 poz. 1118 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 (i art. 176). W przypadku wniosku ubezpieczonego (art. 15 ust. 6 ustawy) podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Stosownie zaś do ust. 4 powołanego powyżej przepisu w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty przede wszystkim oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych, następnie oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu, z kolei oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, a na koniec mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19. Stosownie natomiast do przepisu art. 111 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15 ustawy o emeryturach i rentach, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, jeżeli wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego. Według ust. 2 i 3 tego przepisu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia, zaś podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Przytoczone zasady postępowania, tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, że zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia. Zważyć jednak należy, że warunkiem uwzględnienia zarobków przypadających w całości lub w części w okresie po przyznaniu świadczenia jest wykazanie wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w porównaniu do obliczonego poprzednio, tj. przy pierwotnym ustaleniu wysokości emerytury lub renty. Jednak przeliczenie świadczenia może być korzystne dla świadczeniobiorcy również w sytuacji wykazania niższego nowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, gdyż istotna jest tu data przyznania emerytury/renty. Emeryturę lub rentę wylicza się wówczas w związku z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu świadczenia

- przy zastosowaniu kwoty bazowej z dnia zgłoszenia wniosku o przeliczenie świadczenia, a nie w oparciu o kwotę bazową przyjętą do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia.

W zakresie rozpoznania wyznaczonym treścią zaskarżonej decyzji organu rentowego z 10 listopada 2011 r. i w odniesieniu do zarzutów podniesionych w środku zaskarżenia ponownie odnotować wypada, że z dniem 1 stycznia 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1180), która m.in. dodała do art. 15 ustęp 2a. Założeniem tej regulacji było złagodzenie problemu braku faktycznych możliwości ustalenia podstawy wymiaru składek u niektórych pracowników, przy bezspornym pozostawaniu w zatrudnieniu pracowniczym w danym okresie. W takich przypadkach za podstawę wymiaru składek przyjętą należy kwotę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty. Powyższe przyjęcie następuje „proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy”. Omawiana nowelizacja wprowadziła także, w art. 2 wskazanej ustawy zmieniającej, możliwość ponownego przeliczenia wysokości świadczenia (odpowiednio również kapitału początkowego), według wymienionych zasad, na wniosek osoby, której do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego z uwzględnieniem okresu pozostawania w stosunku pracy, za który nie można ustalić podstawy wymiaru składek. Przeliczeniu podlega podstawa wymiaru emerytury lub renty ostatnio przyjęta do obliczenia świadczenia. Przyjęcie najniższego wynagrodzenia za pracę dotyczy jedynie okresów podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu, a przeliczeniu (na wniosek zainteresowanego) podlega podstawa wymiaru emerytury/renty ostatnio przyjęta do obliczenia świadczenia. Ponieważ w okolicznościach sprawy wiadome jest, że decyzja z dnia 10 listopada 2011 r. zapadła w uwzględnieniu wskazanej wyżej podstawy prawnej, jako korzystnej dla ubezpieczonej, a w efekcie tego w podstawie wymiaru świadczenia uwzględniono kwoty minimalnego wynagrodzenia za okresy, które nie zostały dotychczas uwzględnione, to trafnie zważył Sąd I instancji, że także decyzja z dnia 10 listopada 2011 r. nie jest nieprawidłowa. Wyrównanie od daty wejścia w życie ustawy zmieniającej z dnia 4 września 2008 r., nakazującej przyjmować przy obliczaniu wskaźnika podstawy wymiaru minimalne wynagrodzenia w sytuacji braku danych co do wysokości faktycznie pobieranego świadczenia, tj. za okres od 1 stycznia 2009 r. do dnia 30 listopada 2011 r. zostało wypłacone K. K..

Mając na względzie przedstawioną ocenę Sąd Apelacyjny działając na zasadzie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.